

„Nevysloviš krivé svedectvo proti svojmu bližnému!“ (Ex 20, 16).
 „Otom bolo povedané: ‚Nebudeš krivo prisahať, ale splniš, čo si Pánovi prisahal!‘“ (Mt 5, 33).

BOŽIE SLOVO:

(Nm 13,27.33-34)

Čítanie z knihy Numeri: *Prišli k Mojžišovi, Áronovi a celej izraelskej pospolitosti na púšť Fáran do Kádeša a rozprávali im aj celej pospolitosti a ukazovali im plody tejto krajiny.* ³³ *A rozprávali Izraelitom nepravdy o krajine, ktorú prezreli: "Krajina, ktorú sme krížom-krážom prešli, aby sme ju prezreli, je krajinou, ktorá požiera svojich obyvateľov, a všetok ľud, ktorý sme tam videli, je vysokého veku.* ³⁴ *Ba aj obrov sme tam videli, Enakových synov z rodu obrov. Popri nich sme sa zdali ako kobylky!"* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2481)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 664, 665, 669)

„Chvastanie alebo vystatovanie je previnením proti pravde. To isté platí aj o ironii, ktorá má za cieľ znevážiť niekoho tým, že zlomyselne zosmiešňuje niektorú črtu jeho správania“ (KKC 2481), hovorí Katechizmus. A pri tomto je dobré sa na chvíľu pristať.

Vieme pochopiť, že ironia, podobne ako minule spomínané ohováranie, posudzovanie, osočovanie, alebo aj vysmievanie sa a ponížovanie druhého je zlé. Veď mu ubližuje. Ale chvastanie sa... pochválenie sa... veď dobre, nie je to chvályhodné, ale je to predsa len taká neškodná, nevinná vec. komu už len ublíži, keď sa trochu pochválime pred inými, trochu veci nafúkne, aby boli zaujímavejšie... komu tým už len ubližujeme? Nič zlé na tom predsa nie je!

Aby sme porozumeli, musíme si uvedomiť, že ako ľudia sme nesamostatní. Nedokážeme prežiť sami osebe. Ani po stránke fyzickej, ani po stránke duševnej a duchovnej. Ako živé organizmy potrebujeme *jesť, piť, dýchať*, potrebujeme *teplo, prístrešie*. A ako ľudské bytosti potrebujeme vedomie *hodnoty*, pocit *dôležitosti*. Ako hovorí klinický psychológ Jordan Peterson vo svojej knihe *12 návykov pre život*, táto potreba po *postavení* je zakódovaná priamo v našom mozgu. Hovorí: „*Hierarchia dominancie, hoci sa môže zdať, že ide o kultúrny či spoločenský fenomén, funguje už takmer 500 miliónov rokov. Bojovali sme o postavenie skôr, než sme mali kožu, ruky, plúca či kosti. Časť mozgu, ktorá sleduje naše postavenie v hierarchii dominancie, je preto výnimočne stará a dôležitá. Predstavuje hlavný riadiaci systém regulujúci naše vnímanie, hodnoty, pocity, myšlienky a činy. Hlboko v našom vnútri, v samom základe nášho mozgu, pod myšlienkami a pocitmi, funguje neskutočne staré počítačové. Presne monitoruje naše postavenie v spoločnosti Všíma si, ako s vami ostatní zaobchádzajú. Na základe toho určí vašu hodnotu a priradí vám nejaké postavenie. Ak vás vaši známi vnímajú ako menej významného, počítačové obmedzí dostupnosť serotonínu. Ak máte naopak vysoké postavenie, neosobný mechanizmus počítača, ktoré sa vyvinulo ešte pred plazmi, predpokladá, že vaše útočisko je chránené, výkonné a bezpečné a že sa môžete oprieť o spoločenskú oporu. Domnieva sa, že riziko ujmy je nízke a nemusí ho brať do úvahy. Zmenu vníma ako príležitosť, nie ako pohromu. Zásoby serotonínu sú dostatočné.*“ (krátené). Krátko a stručne: Život je boj. Boj určuje hierarchiu, kde na vrchole je povedzme 10% mimoriadne úspešných a dominantných ľudí, ktorým pripadne väčšina zdrojov (peniaze, moc, sláva, priestor,...) – a pod nimi je zvyšných 90% zakríknutých porazených jedincov, ktorým ostanú zbytky. No a náš mozog na to reaguje: Tí „úspešní“ majú vyššiu hladinu *serotonínu* a nižšiu hladinu *oktopamínu* (ak som to dobre pochopil), čo zaručuje, že sa cítia lepšie, sú sebavedomejší a v živote budú najskôr stále úspešnejší a dominantnejší a aj zdravší a zrejme sa dožijú vyššieho veku. Tí druhí, „porazení“, majú naopak hladinu *serotonínu* nižšiu, hladinu *oktopamínu* vyššiu, čo ich prepína do módu „štvaná zver“. Organizmus všetko podriaďuje ich okamžitému prežitiu, na úkor všetkého – dokonca aj na úkor imunity. Budú najskôr impulzívni, budú sa orientovať viac na hoci aj mizerné potešenie a malý zisk tu a teraz, pretože neveria, že by mohli dosiahnuť niečo väčšie a lepšie v budúcnosti. Najskôr budú mať mizerný zdravotný stav a je možné, že sa nedožijú nijako vysokého veku...

Prečo o tom hovorím? Pretože presne o toto pri *chvastaní* sa ide. Vedci hovoria, že za hodinu povieme aj niekoľko takýchto klamstiev, pri ktorých niečo nafúkne, niečo zveličíme, niečo naopak umenšíme... *Boli sme Tatrách na túre, bolo tam celkom dosť ľudí, ale my povieme „fúra ľudí“.* *Fúkal vietor, ale mi povieme „riadny vetrisko“.* *Vytiahli sme sa hore z posledných síl, ale povieme, že sme to „dali v pohode, nič strašné to nebolo“.* *Len keby na chate nebolo to „otrasné jedlo“, ktoré sa „vôbec nedalo jesť“...* Prečo to robíme? Aby sme sa na seba upozornili. Aby sme sami seba čo najlepšie vykreslili pred očami iných. Aby sme sa na tom pomyslenom spoločenskom rebríčku posunuli hore. Možno preto, že nám to uveria. Alebo nám to neuveria, ale podáme to tak zábavne, že nám budú tliekať a budeme obľúbení. To je jedno. Hlavne, že sme zabodovali.

Podobne funguje aj ironia. Ak nemôžeme vyvýšiť seba, aspoň ponížime toho druhého tým, že ho *znemožníme, odpíšeme, vysmejeme...* a, áno, aj *ohovoríme, osočíme, posúdime, odsúdime*. Všetko toto je tak zaujímavé a atraktívne preto, že jednak tým vyvyšujeme seba – kdesi medzi riadkami stále dávame iným najavo, že my, my takí nie sme, my sme lepší, spoľahlivejší, šikovnejší,... – a súčasne, iní to berú. Sme zaujímaví kvôli klebetám, ktoré máme, sme zábavní kvôli ostrému jazyku, s ktorým vieme iných brskne odpisať, „inteligentne“ odrovnať... Bodujeme!

Výsledkom sú tri pocity: *moci*, pretože s inými takto manipulujeme, ovplyvňujeme ich, *slávy*, lebo iní si nás všimajú a berú nás a *správnosti*, keď sa utvrdzujeme, že my sme tí dobrí a správni, nie oni.

UVAŽUJEME:

Keď sme sa stali kresťanmi, *odstáhovali* sme sa zo sveta do Božieho sveta, do Božieho Kráľovstva. Vyrástli sme z Ega *starého človeka* a dorástli sme do dospelosti *Vnútrného človeka*, Božieho dieťaťa.

Tým sa zmenil aj náš *rebríček dominancie*. Vyrástli sme z *pieskovišťa* tohto sveta a z jeho detinského *hrajkania* sa a *klbčenia* sa o *bábovičky* tohto sveta a dorástli sme so skutočného *dospeláckeho* sveta *Božieho Kráľovstva*, do jeho skutočného zápasu o *skutočnú dominanciu* v skutočnej hierarchii Boha. V tomto skutočnom svete sú strany rozdelené inak, ako na zemi.

Tu, na zemi sú dvojice *bohatý-chudobný; slávny-bezvýznamný; vládnuci-ovládaný*. V Božom svete je to rozpor medzi *svätým* a *hriešnym*. Medzi *láskou* a *sebeckom*. Medzi *dobrom* a *zlom*. Na vrchole hierarchie dominancie je Boh, ktorý je Svätý, ktorý je zvrchovaný Dobro a dokonalá Láska – a preto je dokonale blažený. Na dne tejto hierarchie sú zatratenci, ktorí sú hriešni, zlí, sebeckí a šialení od desivej nudy a prázdnoty pekla, sveta, ktorý si sami bez Boha a proti Bohu vytvorili.

Náš boj už teda nie je bojom o postavenie v ľudskej spoločnosti, ale v Božej. V ľudskej spoločnosti by nám chvastanie sa, ironia, ale aj ohováranie, osočovanie, posudzovanie boli užitočné ako nástroj súboja o postavenie v ľudskej spoločnosti. Ale v Božom svete nás, naopak, ponížujú. V Božom svete boduje pravda. Láska. Dobro. Presný opak.

Žiť kresťanstvo bez obrátenia je čosi desivé. Znamená to totiž stále byť starým človekom, ktorý stále túži po svetskej rozkoši a zábave, po svetskom majetku, po svetskej sláve a po svetskej moci – čiže po *svetskej dominancii* – a súčasne vedieť, že to ako kresťan mám „zakázané“ a mám byť naopak posledný a služobník všetkých a ponížený... To je des! To sa naozaj nedá!

Ak sme ale uverili a obrátili sa, potom je to presne opačne. Potom žiť Evanjeliem je pre nás normálne, pretože nám to umožňuje stúpať po tom *rebríčku dominancie*, na ktorom nám záleží – tom *Božom* v *Božom Kráľovstve*. Potom je pre nás normálne byť pravdivý, ponížený, dobrý, milujúci, odpúšťať, slúžiť... Tak totiž stúpame nahor.

Ak teda máme v sebe nutkanie chvastať sa, ironizovať, sklón klebetiť, ohovárať, posudzovať, – potom preskúmame, či sme vôbec veriaci a obrátení kresťania! Asi nie.